

TECHNICAL SCIENCES

ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Анушай Н.І.

*Ужгородський інститут культури і мистецтв,
доцент кафедри соціокультурної діяльності,
кандидат педагогічних наук, доцент,*

Анушай В.Ф.

*Ужгородський інститут культури і мистецтв,
доцент кафедри мистецьких дисциплін,
кандидат наук, доктор філософії*

INFORMATION CULTURE OF MODERN SOCIETY

Apshay N.

*Uzhgorod Institute of Culture and Arts,
Associate Professor of the Department of Socio-Cultural Activity,
candidate of pedagogical sciences, associate professor*

Apshay V.

*Uzhgorod Institute of Culture and Arts,
Associate Professor of the Department of Arts,
Candidate of Sciences, Doctor of Philosophy*

АНОТАЦІЯ

Сучасні інформаційні технології істотно змінюють світ. Вони мають вирішальний вплив на процеси, які відбуваються в соціальній структурі суспільства, економіці, політиці, різних сферах людської діяльності тощо. У статті розглянуто інформаційну культуру людини в сучасному інформаційному суспільстві, її взаємодію з сучасними інформаційними технологіями, а також процес інформатизації суспільства, що послідовно проводиться державною політикою. Отже, необхідно відзначити велику роль держави в становленні інформаційного суспільства та підвищенні інформаційної культури сучасної людини.

ABSTRACT

Modern information technologies are significantly changing the world. They have a decisive influence on the processes taking place in the social structure of society, economy, politics, various spheres of human activity and so on. The article considers the information culture of man in the modern information society, its interaction with modern information technologies, as well as the process of informatization of society, which is consistently carried out by public policy. Thus, it is necessary to note the great role of the state in the formation of the information society and improving the information culture of modern man.

Ключові слова: інформація, інформаційне суспільство, інформаційні технології, інформаційна культура, інформатизація суспільства.

Keywords: information, information society, information technologies, information culture, informatization of society.

Бурхливий розвиток комп'ютерної техніки та інформаційних технологій послужив поштовхом для розвитку інформаційного суспільства, побудованому на використанні інформації, що має характерні риси:

- вирішена проблема інформаційної кризи;
- забезпечено пріоритет інформації порівняно з іншими ресурсами;
- головною формою розвитку стає інформаційна економіка;
- інформаційна технологія охоплює всі сфери соціальної діяльності;
- формується інформаційна єдність усієї людської цивілізації;
- реалізовані гуманістичні принципи управління суспільством.

Інформаційна культура людини характеризується вмінням цілеспрямовано працювати з інформацією та використовувати для її отримання, обробки та передачі комп'ютерну інформаційну технологію, сучасні технічні засоби та методи[1].

Для орієнтації в інформаційному потоці людина повинна мати інформаційну культуру як одну із складових загальної культури. Інформаційна культура пов'язана із соціальною природою людини. Вона є продуктом різноманітних творчих здібностей і проявляється в таких аспектах: у конкретних навичках щодо використання технічних пристроїв; у можливості використовувати у своїй діяльності комп'ютерну інформаційну технологію; у вмінні використовувати інформацію з різних джерел: як із періодичного друку, так і з електронних комунікацій, представляти її у зрозумілому вигляді; у володінні основами аналітичної пере-

робки інформації; у вмінні працювати з різною інформацією; у знанні особливостей інформаційних потоків у своїй галузі діяльності[2].

Інформація проявляється в інформаційних процесах. Інформаційними процесами є збирання, обробка, накопичення, зберігання, пошук та поширення інформації. Інформаційний процес характеризується сукупністю дій над інформацією для одержання результату. Інформаційні процеси завжди відбуваються у різних соціальних системах.

Інформаційні послуги пов'язані з діяльністю людини по обробці та розповсюдженні інформації. Результатом такої обробки може бути інформаційний продукт, тобто документована інформація, підготовлена відповідно для потреб користувачів та представлена у формі товару. Інформаційними продуктами є програмні продукти, бази та банки даних та інша інформація.

Інформаційні ресурси входять до інтелектуального фонду суспільства, який визначається накопиченням, розподілом та практичною реалізацією знань, що включає виражений в інформації науковий та виробничий досвід науковців усіх країн світу. Державні інформаційні ресурси є відкритими та загальнодоступними, за винятком віднесеної законом до категорії обмеженого доступу.

Однією з ключових показників інформатизації є інформаційний потенціал, тобто здатність вирішувати поточні та перспективні завдання інформаційного обслуговування суспільного виробництва на рівні оптимальних можливостей, що визначаються досягнутим у цей період у світі середнім рівнем розвитку інформаційних технологій[3].

Інформаційні технології є рушійною силою розвитку будь-якого суспільства. У світі накопичено величезний інформаційний потенціал.

Загальна сума знань людства змінювалася раніше дуже повільно, але з 1900 року вона подвоювалася кожні 50 років, до 1950 року подвоєння відбувалося кожні 10 років, до 1970 року - кожні 5 років, і з 1990 року – подвоєння відбувається щороку.

Процес фундаментальних перетворень продуктивних сил суспільства, викликаний збільшенням використання знань та прискореним оновленням інформаційних технологій, отримав назву «Інформаційної революції».

Інформатизація є однією з небагатьох, а то й єдиною галуззю економіки, яка, попри сучасну кризову ситуацію в суспільстві, бурхливо розвивається. Це, мабуть, обумовлено тим, що збільшення вмісту інформації в якомусь продукті дає можливість витратити на його виготовлення менше сировини, енергії та праці. Інформація - це єдиний унікальний вид ресурсів, який у розвитку людства не тільки не виснажується, а й якісно вдосконалюється. Вона вимагає ні простого, ні розширеного відтворення[4].

При інформатизації суспільства основна увага приділяється розвитку та запровадженню технічної бази комп'ютерів, які забезпечують оперативне отримання результатів переробки інформації та її накопичення. Інформатизація включає комплексну

систему заходів, спрямованих на прийняття рішень з питань управління за допомогою сучасних інформаційних технологій. Вона є об'єктивним та неминучим періодом розвитку сучасного суспільства.

Для роботи з інформацією існують інформаційні методи, які включають цілі та умови отримання інформації. Інформаційні технології є сукупністю конкретних технічних та програмних засобів, за допомогою яких виконуються різноманітні операції з обробки інформації у всіх сферах людської діяльності.

Інформаційна технологія включає інформаційний процес, при якому створюється інформаційний продукт, а комунікаційна технологія - інформаційний процес, внаслідок якого відбувається передача та обмін інформацією. Наприклад, технологія електронного документообігу, технологія баз даних, комунікаційні технології, технології програмування, технології комп'ютерної графіки тощо[5].

Діяльність людини, пов'язану з процесами отримання, перетворення, накопичення та передачі інформації називають інформаційною діяльністю.

З розвитком суспільства, науково-технічного прогресу людство створювало дедалі кращі та ефективні засоби збору, зберігання та передачі інформації. Постійне вдосконалення техніки та виробництва призвело до різкого зростання обсягу інформації, з якою доводиться працювати людині в процесі її професійної діяльності. Постійно збільшується також обсяг інформації, необхідної для вирішення завдань планування та управління виробництвом. Це призвело до створення інформаційних систем, побудованих на базі комп'ютерної техніки, призначених для зберігання, пошуку, обробки та передачі значних обсягів інформації, що мають певну практичну сферу застосування[6].

Прикладом можуть бути геоінформаційні системи, призначені для збору, зберігання, аналізу та графічної візуалізації просторових даних і пов'язаної з ними інформації про представлені об'єкти. Іншими словами, це інструменти, що дозволяють користувачам шукати, аналізувати та редагувати цифрові карти, а також одержувати додаткову інформацію про об'єкти.

В інформаційному суспільстві швидко розвивається Інформаційна промисловість, тобто виробництво інформаційних товарів і послуг з урахуванням інформаційних технологій, а також інформаційна індустрія, яка включає виробництво обчислювальної техніки та виробництво інформації[7].

Єдиний інформаційний простір включає сукупність баз і банків даних, технологій їх ведення та використання, інформаційно-телекомунікаційних систем та мереж, які функціонують на основі єдиних принципів та за загальними правилами, що забезпечують інформаційну взаємодію організацій та громадян, а також задоволення їх інформаційних потреб. Тобто єдиний інформаційний простір складається з наступних основних компонентів:

- інформаційні ресурси, що містять дані, відомості та знання, зафіксовані на відповідних носіях інформації;
- організаційні структури, які забезпечують функціонування та розвиток єдиного інформаційного простору, зокрема, збирання, обробку, зберігання, розповсюдження, пошук та передачу інформації;
- засоби інформаційної взаємодії громадян та організацій, які забезпечують їм доступ до інформаційних ресурсів на основі відповідних інформаційних технологій, що включають програмно-технічні засоби та організаційно-нормативні документи.

Основними характеристиками інформаційної культури людини є:

- Комунікативні вміння;
- Здатність ефективного здійснення спостереження, порівняння, аналізу, синтезу;
- Вміння представляти інформацію у різних видах та формах;
- Вміння створювати інформаційні моделі об'єктів навколишньої дійсності;
- Вміння будувати схеми та моделі;
- Володіння методами формалізації та моделювання;
- Володіння знаннями про сучасні інформаційні та комп'ютерні технології,
- Знання про інформаційні системи, процеси управління та пізнання,
- Володіння видами діяльності людини в інформаційному суспільстві.

Інформація включає бази і банки даних зі спеціалізованими відомостями. Нематеріальна природа інформації породжує ряд проблем, пов'язаних з розумінням природи власності на інформацію, визначенням її вартості і цінності. Вартість створення нової інформації, наприклад, довідника, може бути дуже високою, а копіювання здобутих результатів - надзвичайно низькою. Тому інформацію важко оцінити для подання в економічних балансах. Звідси виникають проблеми із законодавчим регулюванням виробництва і споживання інформації[8].

Сучасні інформаційні й телекомунікаційні технології стали настільки важливою частиною інфраструктури суспільства, що від них залежить не тільки технологічний, але й соціальний поступ, економічна конкурентоспроможність країни в цілому, її місце у світовій економіці, роль у міжнародному розподілі праці, здатність розвивати демократичні інститути, зростання нових робочих місць тощо. Тобто інформаційні технології із технологічного чинника розвитку перетворилися у важливий елемент функціонування сучасного суспільства.

Література

1. *Виртуальные музеи: Google Cultural Institute*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zillion.net/ru/blog/264/virtual-nyie-muziei-google-cultural-institute>
2. Гриценко В.І. Проблемно-орієтовані інформаційні простори в глобальній моделі інформатизації /В.І. Гриценко, М.І. Вовк, А.Б. Котова// Науково-техн.. інформація. -2001. -№1. –с.21 -23. 26.
3. Дука С.И. Информационное общество: социогуманитарные аспекты /С.Дука. – СПб.: СПб ун-т, 2004. – 172 с.
4. Корытникова Н.В. Интернет как средство производства сетевых коммуникаций в условиях виртуализации общества /Н.В. Корытникова// Социс. -2007. -№2. –с.85 -93.
5. Митин А.И. Автоматизированные рабочие места и новые информационные технологии в управленческой и учебной деятельности / А.И. Митин// НТИ. Сер.1. – 2008. - №3. – с.23-27.
6. Немошкालенко В. Тенденції глобалізації економіки, культури, освіти в ХХІ столітті та завдання науково-інформаційної діяльності /В. Немошкालенко// Бібл. вісник. – 2007. – №2. – с.85 -93.
7. Райков А.Н. Интеллектуальные информационные технологии в управлении / А.Н. Райков// НТИ. Сер.1. – 2009. - №2. – с.18-25.
8. Семенюк Э. П. Информация и научно – технический прогресс как фактор глобализации /Э.П. Семенюк// НТИ.Сер.1. -2006. -№1. – с.1-11.